

KUKÁTKO 3

SKÁCEL JE PLNÝ FANTAZIE. NEUSTÁLE VÁS NUTÍ PŘEMÝŠLET.

Jan Skácel by loni oslavil sto let. Výročí představovalo jeden z katalyzátorů pro to, aby Divadelní spolek HRAJeto zinscenoval básnickou Uspávanku s plavčíkem a velrybou. Tvůrčyně se do hry rozhodly zapojit také plasty, které znečišťují oceány, a upozornit tím na globální problém. Na otázky Kukátka odpovídala režisérka Irena Vaňková.

Jak se tváříte na reakce dětských návštěvníků v Rakovníku?

Chtěla jsem moc poděkovat za pozvání a za to, jak vřele se tu k nám chováte. Má to velký vliv na to, jak dobře se tu cítíme. Hrlo se nám moc dobře. Děti byly skvělé.

Jak jste dospěly k tomu, že budete adaptovat zrovna dílo Jana Skácela?

K Janu Skácelovi jsem získala vztah už v dětství. Od mala mám v knihovně jeho díla jak pro dospělé, tak pro děti. Navíc pocházím stejně jako on z Brna. Loni se slavilo výročí sta let od Skácelova narození. Najednou na mě z knihovničky vykoukly Uspávanky, tak jsem je přinesla na zkoušku a všem se líbily. Začaly jsme si s látkou hrát a vznikla inscenace Uspávanka s plavčíkem a velrybou.

Jak vypadá váš pracovní proces?

Mám představu, jak by inscenace měla vypadat. Přednesu ji souboru, ale neřeknu mu konkrétní věci. Třeba jen to, že bych do hry chtěla stínohru. Začneme si hrát a jakmile získáme konečný tvar, který se mi

nic víc nepotřebujeme. Co jsme potřebovaly, vymyslely holky. Jsou po výtvarné stránce velmi šikovné. Když jsem jim zadala, aby na další zkoušku přinesly kostýmy z plasty, udělaly to. Chcete mít tak šikovné herečky.

Ve výběru muziky se překvapivě objevuje i hip hop. Jak vznikl nápad takto zhudebnit Skácela?

Hudbu jsem vybírala já. Má podpořit jednotlivé scény, pocít a atmosféru. Můj syn a můj přítel poslouchají rap. Jak jsme si při zkouškách s holkami hrály s igelitem, napadlo mě zrytmizovat to, jak ryby vystrkují hlavy z oceánu ven. Přemýšlela jsem, jaká hudba by něco takového dokázala podpořit, aniž bychom musely ještě něco přidávat. Muzika má v našich inscenacích velmi důležitou roli. Napsala jsem synovi, aby mi poslal nějaké beaty. Jakmile začal hrát ten, který dnes slyšíte v inscenaci, řekla jsem si: To je ono. Nasadily jsme na něj text a hodně si s tím pohrály.

Vanotaci ke hře zmiňujete také udržitelnost a environmentalismus. Co vás k tomu ve spojitosti se Skácelem vedlo? Hrálo roli například to, že jedním z jeho častých motivů je voda?

Musím přiznat, že mě nenapadlo spojit si Skácela s environmentální výchovou. Nabízelo se to spíš kvůli tomu, že se příběh

odehrává v oceánu a objevuje se v něm velryba. Všechno se dnes nějak popojuje. Udržitelnost a ekologie jsou aktuální témata. Oceány jsou plné plastů a příroda je v ohrožení. Napadlo mě, že bychom tedy měly plasty do inscenace dát automaticky, a dostat tím Skácela do současnosti. Příběh vyprávějí rybí maminky a ryby na sebe občas také nabalí nějaký plast z oceánu. Tak vznikla myšlenka, že vypravěčky budou nosit kostýmy z plastů a že všechny rekvizity, které tu máme, budou pocházet z oceánu. Přemýšlely jsme hodně nad tím, zda by se tam opravdu daly najít. A ano, je tam všechno.

Vanotaci píšete, že se do představení snažíte zapojit myšlenku udržitelnosti celého projektu. Spočívá to právě v tom, že do inscenace zařadíte různé plasty a dáte jim nějaké další využití, namísto toho, aby znečišťovaly oceán?

Ano, je to recyklace. Udržitelní jsme také v tom, že nepotřebujeme velké zvukové a světelné zázemí. Snažila jsem se inscenaci pojmout minimalisticky, aby všechno šlo ruku v ruce s touto myšlenkou.

Jirka Štraub

PŘÍBĚHY JSOU INSPIROVANÉ HLAVNĚ LIDMI A SITUACEMI, KTERÉ ZNÁME

Rozhovor, který právě čtete, vznikl poměrně spontánně. Po představení jsem požádal o rozhovor režisérku Petru Severinovou a ona mi poslala k redakčnímu mikrofonu celý soubor. Sedli jsme si tedy u jednoho stolu, já pokládal otázky a členové spolku Červiven z Krnova odpovídali na přeskáčku.

Jak vlastně vaše představení vzniklo? A kdo vlastně bude odpovídat?

Jsme školní soubor působící na naší střední škole. Před touto inscenací jsme se rozhodli, že nechceme adaptovat žádné dílo, že chceme zpracovat nějaké příběhy, které známe.

Takže příběhy, které diváci viděli ve vaší hře, jsou podle skutečné události nebo inspirovány vašim životem?

Jsou inspirovány hlavně lidmi a situacemi, které známe. V počátcích inscenace jsme začali nahazovat nápady a paní učitelka Petra Severinová nám hodně pomohla je zpracovat do podoby, kterou jste dneska viděli.

Zaznamenal jsem ve vašem představení čtyři příběhy. Které z nich jsou autentické? Je například skutečný vztah despotické matky a její dcery?

Příběhy mají silný základ v realitě s tím, že některé jejich části a situace jsou k nim přidány nebo

naopak ubrané. Ale každý jeden z nich je prostě svým způsobem autentický.

Během představení jsem si říkal, jestli mají všechny děti v současné době podobné problémy. Opravdu to vypadá, že v životě máte co řešit...

Řekla bych, že se to nevztahuje pouze na dnešní dobu. Pokaždé, zvláště v mladém období života, řeší člověk skutečně hodně problémů. Někdo toho řeší víc, někdo zase míň. Tak už to v životě chodí.

Byli na představení vaši rodiče? Viděli je? Zajímala by mě jejich reakce.

Dá se říci, že jenom obecně a často říkali, že taková opravdu jsme. Každý příběh obsahoval jak pohled dítěte, tak pohled rodiče.

Zažili jste i nějaké negativní reakce?

Od rodičů asi ne. Je ale pravda, že nás na nějakých přehlídkách

ne měli moc rádi. Ale bylo to spíš z hlediska formálních chyb, z hlediska té inscenace jako takové. Pokud jde však o rodiče, tak mám pocit, že žádná negativní reakce nepřišla.

A příběh maminky a dcery? Despotická maminka mě rozčilovala celé představení. Jde o skutečný příběh? A jak reagovala maminka, když se viděla na jevišti?

Moje maminka představení neviděla. Když jsem byla mladší, mamka byla skutečně trošku taková, ale teď už je to daleko lepší. Určitý zárodek našeho vztahu se skutečně v inscenaci objevuje. Musím však říci, že jsem naskočila do inscenaci později, takže jsem text nevytvářela společně s ostatními.

Všichni ostatní: V programu došlo k chybě a je tam staré obsazení. Marka do něho není napsaná. Takže je třeba to napravit: V roli Zlé matky účinkuje Tamara Hradilová.

Přijde mi, že některé příběhy nemají konce. A logicky ani nemůžou mít, protože život pokračuje dál. Vyvíjí se vaše představení, anebo zůstane v současném tvaru?

Už zůstane. Už ani nevíme, kolikrát repríza to je. Čekají nás ještě dvě představení. Jedno tady, jedno potom v Praze a konec. A podle mě už budeme rádi, že od inscenace můžeme pryč. Dnešní představení už je spíš poslední posmrtný zvolání inscenace. Oficiální derniéra byla před třemi měsíci.

A v téhle partě hrajete víc představení nebo jenom tohle koncertní?

Jsme ze střední školy, tak se nám obsazení pravidelně obměňuje. Tři členové této skupi-

ny už například odešli ze střední školy a vrátili se na jeviště jen pro účel tohoto představení. Zbytek souboru pokračuje na něčem novém.

O co jde a kdy se to objeví na jevišti?

Zatím je to tajné. Většinou však premiérujeme na jaře a pak jdeme na různé přehlídky. Premiéra bude v Krnově, což je tady v Rakovníku asi informace na nic, protože nikdo přece za námi od sud těch 8 hodin nepojede.

Pracujete v ZUŠ tak, že připravujete každý rok jedno představení? Jak to probíhá?

Ano, vždy nazkoušíme jedno představení za rok. Teď ještě mají někteří z nás velkou ambici rozjet improvizace. Pravidelně alespoň jednou měsíčně dělat impro někde v Krnově po hospodách nebo něco takového.

Poslední věc, na kterou se chci zeptat. Existuje kapela, kterou jste viděli na jevišti?

Její kořeny jsou v reálné kapele. Se staršími členy jsme kdysi založili Worms Out, což je samozřejmě Červí ven, akorát v angličtině. Hráli jsme na několika plesech a pak to skončilo. Pořád se sice vídáme, ale nejsme nijak aktivní. Až při této inscenaci jsme si řekli, že uděláme příběh o nějaké kapele. Je nám to prostě blízké. Vlastně se to nabídl samo. Takže se dá říct, že jsme nová generace skupiny Worms out.

To byste měli udělat nějaký větší koncert...

Třeba tady příští rok.

Honza Švácha

Rozborový seminář USPÁVANKA S PLAVČÍKEM A VELRYBOU

Rozborový seminář KÉŽ BY...

ABY POHÁDKA BYLA MILEJŠÍ A LÁSKYPLNĚJŠÍ

Sněhová královna patří mezi klasické pohádky. Příběh o Kájovi a Gerdě se na jevištích objevuje pravidelně a letos se objevil i na rakovnické Popelce. O tom, jak vznikal, i o souboru jako takovém jsem se bavil s režisérkou představení DS Vojan Desná Vlad'kou Kodouskovou.

První vjem diváka je takový, že jste bohatý soubor se skvělou výpravou představení. Je to tak?

Zdání klame. Většinou si výpravu děláme sami. Většinu kostýmů jsem šila já společně s kolegyní.

A hudební doprovod a související technika?

Mám absolutní hudební hluch, ale přesto si myslím, že pohádky potřebují písničky. Tak jsme se překonali a oslovili hudebníky, kteří nám hudební podklad nahráli.

Měl jsem dojem, že používáte party...

Nepoužíváme. Vše je nahraný hudební podklad. Na party by-

chom skutečně neměli. Byl to můj sen, ale jsme hodně chudý soubor. Zkoušeli jsme dokonce celou pohádku zpívat, ale to při všech těch tanečkách nebylo možné.

Musím se zeptat na předlohu. Znáš úplně jinou Sněhovou královnou, než jsem dneska viděl...

Vzala jsem si knížku s pohádkou O sněhové královně a přetvořila ji tak, aby byla milejší a láskyplnější. Dá se říci, že je to na motivy Andersenovy pohádky. Bylo mi i vyčítáno, že to není Andersen.

Đáblovo zrcadlo jsem zaznamenal poprvé.

Ale ďábel se zrcadlem v originále je. Přidala jsem si pouze skřety, aby to bylo živější.

Máte poměrně veliký soubor. Jak se vám daří v tolika lidech zkoušet?

Je to strašné. Je nás šestadvacet. Když jsme začínali, vypadalo to tak, že se představení bude vel-

mi těžce rodit. Že bude problém se sejít na zkoušky. S postupem času inscenace ale všechny herce chytla i přesto, že v souboru je většina nováčků. Najednou začali být všichni zodpovědnější a tím, jak byli sehaní, už nebyly se zkouškami žádné těžkosti. Problémy jsme měli ale s účastí na přehlídce. Zaskočily nás podzimní virózy a herci padali jeden za druhým. Dnes jsme měli pět zaskoků. Myslím, že se toho zhostili velmi dobře.

Slyšel jsem, že u vás v Desné rekonstruovali divadlo. Je to pravda?

Nejde úplně o rekonstrukci. Revize a následná revizní zpráva nám zakázala část aktivit kvůli zastaralému zařízení. Hodně věcí muselo pryč a hodně věcí

bylo zabezpečeno tak, aby bylo možné tam existovat, máme dokonce nová okna. Dnes tam je i krásný bar, což je velmi důležité. Stále je to ovšem tak, že prostor, ve kterém působíme, není klasické divadlo, ale taneční sál. Zaplat' pánbůh za to. Máme svoji šatnu a dokonce i svoji místnost, kde můžeme mít kostýmy. To je úplně úžasné. To má málokterý soubor z ochotnického prostředí. V zimě je tam ovšem poměrně chladno. Zkoušíme třeba při devíti stupních.

Nedá mi to, abych se nezeptal na herečku, která hrála postavu Květinářky. Zdálo se mi, že je to cizinka...

Je to Ukrajinka, která přišla mezi nás i se svojí dcerou. Byli jsme moc rádi, protože je ohromně šikovná.

Co ještě máte na repertoáru? Chystáte další pohádku?

Další pohádku zatím nemáme. V současnosti hrajeme Kyanid o páté, což je komorní drama s detektivní zápletkou pro dvě herečky. Začínáme novou romantickou komedii pro dospělé a po Vánocích se chystáme na zajímavou pohádku. Tato inscenace je však zatím ještě v plenkách.

Honza Švácha

NERADI NA PROBLÉM JEN UKAZUJEME. CHCEME I UKÁZAT ŘEŠENÍ

Hra volně inspirovaná osudy Hanse Christiana Andersena. Takto Suchdolský divadelní spolek SUD popisuje svoji inscenaci Opravdové kouzlo. Tvůrci chtěli vyprávět příběh o boji za fantazii a boji fantazie s každodenností. Zároveň se jim ale do rukou dostala kniha, která jim změnila pohled na notoricky známého spisovatele a inspirovala je k nové hře. Na otázky Kukátka odpovídala režisérka Lenka Chaloupková.

V programu uvádíte, že vás hluboce překvapil hlubší pohled do Andersenova díla. Jak moc byla pro vás vaše zjištění šokující?

Byla to převratná zjištění. Myslím si ale, že informace, které jsme objevili, odborníci už dávno znají. Naše chápání Andersena se posunulo v pozitivním slova smyslu. Předtím jsme ho vnímali jako pohádkáře, což bylo do jisté míry dáno i existujícími překlady do jiných evropských jazyků než je dánština.

Co jste při studiu zjistili?

Zjistili jsme, že se v jeho díle objevuje sociálně etický podtext a že existuje nějaký důvod, proč obdivoval velké spisovatele sociálního realismu.

Ovlivnily vás nové informace natolik, že vznikla tato inscenace?

Motivace nespočívala především v Andersenovi, ale spíše se šly dohromady dvě věci. Hledali jsme nějakou látku s tématy boje za fantazii a boje fantazie s každodenností. Chtěli jsme je spojit dohromady. V té době se nám dostala do rukou kniha Heleny Březinové Slavici, mořské víly a bolavé zuby: Pohádky H. Ch. Andersena: Mezi romantismem a modernitou a zaklaplo to do sebe.

Měli jste předtím k Andersenovi nějaký hlubší vztah?

Ne. Asi jako každý jsme věděli o jeho existenci a četli jsme jeho

pohádky. Viděli jsme, že je nějaká česká tradice ve zpracovávání andersenovské literatury a té látky obecně. Nebylo to ale tak, že bychom Andersena sami od sebe vyhledávali jako svého nejmilovanějšího autora.

Když jste zmínila českou tradici zpracovávání Andersena, změnili se na ni váš pohled poté, co jste si přečetla publikaci od Heleny Březinové?

Nepřipadá mi si povolána k tomu, abych něco takového hodnotila. Myslím si ale, že na inscenaci Opravdové kouzlo je cenné, že jsme čerpali z divadelní tradice, která je s Andersenem spojená a přitom úplně neznámá. Napsal několik takzvaných magických her, které v sobě kombinují prvky reality a fantazie. Na jejich půdorysu jsme vytvořili svoji vlastní. Přijde nám, že to dohromady funguje. Na základě dosavadní zpětné vazby od diváků vůbec nevdává, když Opravdové kouzlo sleduje někdo, kdo není odbor-

níkem na Andersena, což se nám líbí. Většinou se snažíme, aby naše inscenace měly více rovin. Něco si v nich najdou odborníci i ti, kteří o spisovatelích v životě neslyšeli. Když třeba děti zkoumají, na jaké pohádky odkazují stínová divadla v Opravdovém kouzlu, máme vyložené radost. I z toho, že někdo pochopil inscenační klíč.

Postavy ve hře odkazují na reálné lidi z Andersenova života. Vybírali jste nejdívů zajímavé

charaktery a na nich pak stavěly příběhy, nebo obráceně?

Volili jsme je podle tématu. Děláme to tak vždycky. Téma se může nakonec proměnit, ale většinou je obecně dáno a zůstává stejné. Pak zvolíme příběh, na němž by bylo možné ho zpracovat a ukázat nějaké řešení. Nemáme totiž rádi, když se na problém jen ukáže. Snažíme se naznačovat i nějaká východiska. V tomto případě jsme vybírali postavy kombinující realitu a fantazii. Vždy jde o nositele nějaké emoce spojené s Andersenem. Ať už se jedná o protagonisty z jeho literárních děl, nebo o postavy z reálného života. Stejně jako se k nim vztahoval on, vztahuje se k nim v naší hře i Christian. Je to skrytý

prvek Opravdového kouzla, a to se nám líbí.

Hrajete pro děti často?

Nejen tato inscenace, ale většina naší tvorby se zaměřuje na děti a dospělé. Pro obě skupiny hrajeme odděleně i dohromady. Pro děti se snažíme také psát nové scénáře. Hry jsou tedy autorské od textu až po samotnou inscenaci. Máme dojem, že pro děti se u nás hraje v nějakých zajetých kolejích. Rádi bychom to trochu změnili. Neříkám, že neexistuje žádná, pro ně vhodná dramatická literatura, ale školy si třeba stále dokola zvou jedny a ty samé lidi, protože je znají. Ti lidé hrají stále stejné věci a děti pak často nerady chodí do divadla,

protože jim to pošramotí jeho obraz. A zůstane jim to i v dospělém životě. Chceme jim tedy ukázat něco jiného. Netvrdím, že lepšího, ale jiného.

Vaše inscenace jsou tedy spíše opravdu rodinné, než vyložené dětské.

Ačkoliv v programu píšeme, že Opravdové kouzlo je vhodné pro děti od deseti let, máme zkušenost, že si ho užívá i tříleté dítě. Naše roční dcera u něj vydrží bez toho, aby plakala. Snad to znamená, že se jí líbí. Vždy mě překvapí, že děti jsou ochotnější rozebírat příběh. Pídí se po detailech, které dospělí nemají vůbec tendenci hledat.

Zejména na začátku hry dost interagujete s diváky. Christian například hledá, na jaké místo v hledišti si sedne. Mistr Hans zase hádá, jaké předměty si Sophie půjčila od diváků. Měli jste někdy v téhle části nějakou zajímavou reakci od diváků?

Na představení v Krumlově zavítal nějaký malý Kristián, který velmi toužil po tom jít na jeviště. (Mistr Hans v této scéně při čtení myšlenek publika zmíní, že nějaký Christian chce stát na jevišti stejně jako on. Samozřejmě

tím myslí postavu ze hry – pozn. autora) Vít Chaloupka, můj manžel, který ve hře hraje Christiana, celou situaci našťastě vyřešil. Od té doby jsme připraveni na alternativu, že se vyskytne jeden či více malých Kristiánů. Půjdeme s nimi na jeviště a něco krátkého tam sehraje. V Rakovníku se žádný Kristián neobjevil, takže z tohoto úhlu pohledu dopadlo představení celkem dobře.

To znamená, že se váš scénář postupně rozšiřuje o varianty „co by kdyby“?

„Co by kdyby“ v něm máme spoustu. Scénu, v níž Sophie bere lidem předměty a nechává je hádat Mistra Hanse, zase upravujeme podle jednotlivých štací. Máme i varianty pro případ, že by se vyskytl nějaký zvláštní předmět. Zatím se ale improvizace drží v rozumné míře.

Jirka Štraub

MOŘSKÉ OBRÁZKY

Inscenace pro děti předškolního věku, zvaná v divadelnickém žargonu mateřinka, není snadný žánr. Může sice počítat s apriori vděčným publikem – na což bohužel sází záplava kýče a nevku, která v tomto segmentu divadla pro děti bují – ale zároveň jde o publikum, které ještě nedokáže primárně vnímat příběh a jeho kauzalitu. Potřebou tohoto žánru je tak především dostatek sugestivních, zrakově a sluchově přitažlivých atrakcí, jejichž vynalézavá střídání dokáže zajímat předškolní publikum dostatečně dlouho.

Soubor HRAjeto z Okrouhlé si je potřeb žánru a jeho publika našťastě dostatečně vědom. Čistě dámský kolektiv na půdorysu básně Jana Skácela Uspávanka s plavčíkem a velrybou rozvinul bohatou podívanou, která pracuje s prostředky pohybové grotesky, stínohry a řady drobných i větších vizuálních efektů, jakož i s bohatým hudebním plánem. Po většinu času tak dokáží (nebo tomu alespoň tak bylo v prvním pátečním představení) přitáhnout a udržet pozornost dětského publika bez podbízení a lacinosti. A to – dlužno dodat – v prostoru, který rozhodně nemá ideální dispoziční pro představě-

ni, které by mnohem lépe vyznělo v komorních podmínkách. Ne že by Uspávanka neměla své nedostatky. Pozornost publika je občas drobená parazitními miniakcemi a režijní vedení nemá tak zřetelné kontury, jaké divadlo pro tento typ publika potřebuje. Prolog s několikanásobným rámováním příběhu je vysloveně přetažený a analogicky má inscenace bohužel několik vzájemně se rušících konců. A konečně vzniká pochybnost, jestli Skácelova báseň, která dala inscenaci vzniknout, jí vlastně nakonec spíše nepřekáží: hlasově a herecky nevýrazná recitace zaniká (už čistě akusticky) ve stínu důraznějších výtvarných a pohybových atrakcí. Text také ve výsledku působí často spíše jako ilustrace toho, co je dostatečně názorně ukázáno. Báseň a inscenace hovoří navíc různě náročnými jazyky: zatímco Skácel jemně buduje paralelu svého plavčíka Jana s biblickým Jonášem, soubor volí jako dominantní obraz vděčnou a efektní výtvarnou stylizaci do Pepka námořníka.

Třeba ale zopakovat: soubor z Okrouhlé si zvolil nelehký a potřebný žánr a ve své většině v něm uspěl. Díky za to.

Jan Šotkovský

KÉŽ BYCHOM... NEMUSELI PROSIT O KAŽDÉ: KÉŽ BY...!!!

Soubor ČERVIVEN při SPgŠ a SZŠ Krnov nás na základě vlastních autentických a reálných příběhů prostřednictvím inscenace „KÉŽ BY...“ zavedl do světa středoškolských studentů. Jejich rodinného zázemí i zákoutí jejich duše. Do světa, kde jejich křehké duše hledají porozumění hlavně u svých nejbližších, tam kde by měly nalézat „automaticky“ pochopení a bezpodmínečnou lásku. Ale ono se tak neděje, což je z hlediska dramatu sice výhodné, neb je zaděláno na řadu ryze dramatických situací, ale z hlediska lidského to může přinášet řadu problémů, trápení, bolesti i traumat. Výchozí dramaturgický bod inscenace je založený na autentických situacích a pocitech interpretů. Prolamují hradbu svojí intimity s odvážnou potřebou zveřejnit svůj příběh, svůj problém, aniž očekávají jeho řešení. Ono magické „KÉŽ BY...“ funguje jako apelaativní modlitba o pozornost světa obecně i mikrosvěta bližních. Pro mnohé neslyšitelné volání o pomoc bez patřičné odezvy nebo absolutně neadekvátní reakce okolí může na principu nabalování sněhové koule vést až k fatálním následkům a nevratným poškozením, kterým si tato generace nastavuje devastující modely a vzorce chování svých budoucích životů.

Dcera odsouzena k nesnesitelnému sdílení domácnosti s autoritativní matkou, která jí nutí

realizovat její nesplněné životní sny. Matka psycholožka empaticky chápající své mladistvé klienty, která ale není schopna ani vyslechnout svého vlastního (nechtěného) syna a respektovat jeho názory a potřeby. Otec falešně preferující adoptovanou dceru před svou dcerou biologickou. Přičemž ta adoptovaná se zoufale snaží najít své „pravé“ rodiče. Výše zmíněná témata v dialozích nesledujeme pouze v lineárně vedeném ději, ale částečně i v retrospektivě formou časových střihů. K tomu slouží dovedně napsaný scénář, který umí pracovat s motivy a motivacemi postav. Škoda, že se inscenace nerozhodla jednoznačně zvolit jeden, v zásadě ze dvou, inscenačně možných přístupů. Bud jít cestou dramatického prožitku skrze postavu nebo racionálně scénovaného „sezení“, kdy by docházelo k vzájemnému přehrávání jednotlivých frustrujících situací za přítomnosti všech ostatních i nás jako diváků. Myslíme, že by se tím mohl vyřešit i problém temporytmu inscenace, a především jeho celkové žánrově a stylově uchopení.

V podání ČERVIVEN jsme ale i přes výše zmíněné výhrady viděli, minimálně z dramaturgicko-interpretačního hlediska, dobře fungující inscenaci, jejímž hlavním cílem je sloužit tématům s nefalšovanou schopností je upřímně a otevřeně sdělovat.

Jaromír Hruška

KRÁSNA KRÁLOVNA

Hans Christian Andersen je velmi známý autor, který nepřestává přitahovat divadelníky, přesto (nebo právě proto) že jeho pohádky jsou značně specifické. Letos na Popelce se nějakým způsobem zhmotnil hned dvakrát. Poprvé se tak stalo v inscenaci Sněhová královna od DS Vojan, Desná – Mladá Haluz.

Viděli jsme iluzivní klasicky pojatou pohádku s velkým obsazením a opulentní výpravou, s nepřehlédnutelnou pohybovou a výraznou hudební složkou. Což je počin bezpochyby úctyhodný, ale má svoje úskalí.

Ve funkční scéně umožňující i rychlé a jednoduché přestavby defilovalo množství efektních kostýmů dotažených i včetně masek a vlasenek. Propracovaný vizuál se nesnažil evokovat severskou estetiku ani vytvářet andersenovské „podívno“, ale držel se v českých luzích a hájích načuchlých zimním ladovským kouzlem a vzhledem TV pohádek z minulého století. Ambicí nějak důmyslněji divadelně pracovat s dětskou fantazií inscenace neměla. Což není výtka, ale pouze konstatování.

V této souvislosti se však nabízí

otázka, proč do tohoto vymazleného kabátku neobléknout raději nějaký tuzemský nebo alespoň slovanský zdroj, spíše než rozporuplného Andersena, který inscenátorům klade svérázné nástrahy.

A ty se bohužel projeví i zde. Zatímco v mnoha jiných pohádkách musejí princové plnit úkoly, aby dostali svoji princeznu, zde se musí Gerda obětovat a podstoupit strastiplnou cestu, aby zachránila Kaje. A v líbezné úpravě a režii Vladky Kadouskové tato cesta není až tak usilovný boj o něčí život, ale spíše putování za štěstím provázené různými patáliemi. Jednotlivé nástrahy zůstaly dokonce poněkud neurčité v tom, jaký smysl mají – a proč tam vůbec jsou právě tyto nástrahy a ne jiné. Gerda s nimi nemusí výrazněji zabojovat, a tím pádem ani není důvod, aby ji vyhrané zkoušky jakkoliv posouvaly či poznamenávaly. Trochu ji zdržují, ale dramaticky silnou fatální hrozbu nepředstavují. Proto divák nemá ani z čeho mít silnější emocionální zážitek. Naštěstí Kateřina Cilichová si v roli Gerdy dokáže udržet průběžnou motivaci ohledně cíle, k němuž směřuje, a tím alespoň udržuje povědomí, oč především v této

pohádce jde.

Oslabení hrozby a dramatickosti se negativně projevuje i v samotném finále, kdy záchrana Kaje proběhne už dost samozřejmě a nevypadá to, že by to pro samotnou Královnu představovalo bůhvíjakou prohru.

Hudební složka na divadle potěší a v pohádkách obzvláště. Zde jí byla věnována velká péče, a proto zamrzí, že soubor není dostatečně vybavený na to, aby zpíval stoprocentně pouze našivo.

Co říct na závěr?

Klobouk dolů před souborem, který dokáže investovat tolik práce do takto rozsáhlého projektu. Sněhová královna je zajímavý titul a mohla by být velmi drsná. Ta desenská je především velmi hezká, uhlazená a pečlivě zorganizovaná. Zda je to chyba nebo deviza, ať už si každý divák odpočítá sám dle svých preferencí.

Kateřina Baranowska

TOHLE KOUZLO BYLO OPRAVDOVÉ

Řečeno zcela naplno – Opravdové kouzlo SUDu ze Suchdola nad Lužnicí je jedním z nejpříjemnějších překvapení, jaké jsem za léta na Popelce zažil. Už od textu je nečekaným žánrovým vykořením mimo standardní pohádkové počiny. A to Opravdové kouzlo vlastně ve svém tématu i vyústění regulérní pohádkou je – ovšem pohádkou budovanou na půdorysu romantizující morality, v níž je vychytralý podvodník a manipulátor Hans pokoen zakomplexovaným snílkem Christianem. Ačkoli Hans, variétní kouzelník, se práci s imaginací

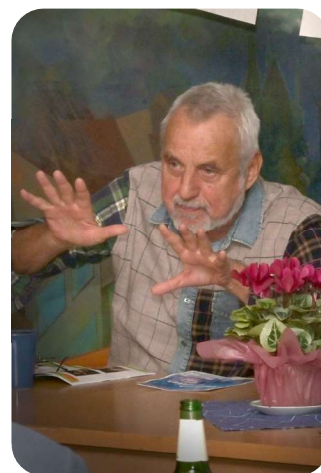
a kouzly úspěšně živí, ve střetu s Christianem se jeho fantazie nakonec ukáže jako slabá a odvozená. I s tím zdánlivým konfliktem Hansovy pragmatičnosti s Christianovou naivitou je to nakonec jinak: zatímco Hans je přesvědčen, že svou pomocnicí Sophii úspěšně manipulativně použije jako svůdnou past, do níž se citově bezbranný Christian chytí, pravdu má nakonec zdánlivě naivní Christian, který vidí v Sophii její zasuté čistě já. Na výtvarné působivosti a propracovanosti trikové stránky inscenace mi přijde nejpozoruhod-

nější skutečnost, s jak prostými scénografickými prostředky se suchdolským daří evokovat svět romantického velkého divadla 19. století. Svět jeviště plného tajemství, pastí, záhad a potenciálních zázraků, s nebem v provazišti a peklem pod prkny jeviště (ne náhodou scénografie tak zdůrazňuje vertikální rozměr prostoru). K tomuto efektu přispívá vydatně i znamenitě hrající "orchestr" Cvrčků: nejenže už svou přítomností před forbinou jako by evokoval atmosféru barokní opery, dodává navíc (a především) svou hudbou tajemně romantizující látce potřebný patos i étos. Herci tak nemusí "navozovat nálady" či ždímat divácké emoce, mohou skutečně hrát témata svých postav.

Nejmarkantnější je to u figury Christiana v podání spoluautora textu Víta Chaloupky. To je skutečně figura nesená působivým vnitřním napětím: cítíme až fyzicky nepatřičnost, s jakou jeho Christian vstupuje do kontaktu s dalšími lidmi, jeho setrvalé prožívání outsiderství, nelad a nesoulad se světem okolo. Ale pod tím vším je jakási nakonec vítězí vytrvalost – tento Christian má v sobě mimořádně intenzivní vnitřní hlas své imaginace, kte-

rému neumí vždy dát průchod, ne vždy mu věří a snad se za něj mistry i stydí, ale nakonec jej nemůže a nedokáže zapřít.

Jan Šotkovský

PROGRAM

SOBOTA 21. ŘÍJNA 2023

10.00–11.10, Tylovo divadlo
Divadelní spolek bratří Mrštíků, Boleradice
režie: Juraj Háder
Jiří Chalupa, Karel Hoffmann, Zdeněk Svěrák,
Jaroslav Uhlíř

PRINCOVÉ JSOU NA DRAKA (8+)

13.00–14.30, foyer Tylova divadla
Rozborový seminář (Princové jsou na draka)

15.00–15.55, Tylovo divadlo
Spolek divadelních ochotníků Alois Jirásek, Úpice
režie: Vladimír Hetflejš
Bedřich Smetana, Karel Sabina, Miloslav Klíma

PRODANÁ NEVĚSTA (10+)

17.30–19.00, foyer Tylova divadla
Rozborový seminář (Prodaná nevěsta)

19.30–21.00, Kulturní centrum

DOPROVODNÝ PROGRAM

Kurz praktické režie / režie: Milan Schejbal
Jaroslav Žák, Hana Otčenášková – Burešová

ŠKOLA ZÁKLAD ŽIVOTA (15+)

NEDĚLE 22. ŘÍJNA 2023

09.00–09.35 a 10.30–11.05, Tylovo divadlo

HOST PŘEHLEDKY

Ivana Bílková, Hradec Králové
režie Marek Zákostelecký
Marek Zákostelecký na motivy
Daisy Mrázkové

NÁDHERNÉ ÚTERÝ (3+)

12.00–14.00

Veřejná diskuse o díle Daisy Mrázkové a jeho vlivu na děti
a mládež

14.30–15.15, Tylovo divadlo

HOST PŘEHLEDKY

ZUŠ Rakovník
režie: Adéla Hauptmannová
Taneční pohádka na motivy předlohy stejnojmenného
filmu

KARLÍK A TOVÁRNA NA ČOKOLÁDU (5+)

15.30, foyer

Slavnostní zakončení Popelky Rakovník 2023, vyhlášení
výsledků a předání ocenění

Dětská porota

Diváci Popelka 2023

MISTŘE KOMENSKÝ,
V LABYRINTU ŘÍKÁTE,
ŽE VŠECHNO SNAŽENÍ
JE MARNOST,
PROČ?

KDYBY VÁM
SHOŘELO
NEJVĚTŠÍ DÍLO
JAKO MNĚ,
NEPTAL
BYSTE SE

MISTŘE, V RÁJI PAK ŘÍKÁTE,
ŽE VÝCHODISKO LZE
NALÉZT VE
VLASTNÍM SRDCI.
JAK JSTE NA TO
PŘÍŠEL?

KDYBYSTE
BYL ŽENATÝ
TOLIKRÁT CO JÁ,
A VŽDY Z LÁSKY
NEPTAL
BYSTE SE... :)

A VŽDY Z LÁSKY

REDAKCE ZPRAVODAJE

šéfredaktorka: Petra Slížková, redaktor: Jiří Štraub, Jan Švácha,
ilustrace: David Daenemark, korektury: Lída Strejcová, foto: Ivo Mičkal,
sazba a tisk: Michal Varga (propagace KC)

TOTO 3. ČÍSLO VYŠLO 21. ŘÍJNA 2023